Trafikkontoret
Trafikplanering

Handläggare
Amanda Baumgartner
08-508 26 354

Till
Trafiknämnden
2026-10-22

Redovisning av kostnader för den misslyckade processen kring miljözon klass 3 av Dennis Wedin m.fl. (M). Svar på skrivelse

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att godkänna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Sara Bergendorff
Avdelningschef

Joakim Boberg
Enhetschef

Sammanfattning

Kontoret har mottagit en skrivelse av Dennis Wedin m.fl. (M) gällande redovisning av kostnader för processen kring miljözon klass 3. Författarna efterfrågar en samlad redovisning av kostnader och genomförda åtgärder kopplat till kontoret arbete med miljözon klass 3.

Kontoret har sedan 2023 arbetat med projektet Miljözon klass 3 och har sedan dess en upparbetad budget på 7,8 miljoner kronor, varav 1,8 miljoner kronor i medfinansiering. Den absoluta merparten av arbetet med att införa miljözon klass 3 har skett i form av intern arbetstid kopplat till utredning, förberedelser av införandet, hantering av överklaganden samt andra åtgärder som kompletterar

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

miljözon klass 3. Arbetet har gett synergieffekter i form av kunskapsuppbyggnad där lärdomarna kommer kunna användas i andra och liknande processer framgent.

Skrivelsen

Trafikkontoret mottog *Skrivelse om redovisning av kostnader för den misslyckade processen kring miljözon klass 3 av Dennis Wedin m.fl. (M)* vid trafiknämndens sammanträde den 21 maj 2026. I skrivelsen efterfrågar Moderaterna en samlad redovisning till nämnden:

- att redovisa samtliga kostnader kopplade till processen för införandet och utredningen av miljözon klass 3 i Gamla stan och Stockholm city
- att redovisa kostnader för personalresurser, konsulter, juridiska processer, kommunikationsinsatser, informationskampanjer, skyltning och övriga administrativa åtgärder
- att redovisa kostnader och nedlagd arbetstid kopplade till de rättsliga processerna efter länsstyrelsens beslut att upphäva miljözonen
- att redovisa hur mycket tid och resurser som under flera års tid lagts på trafikkontorets uppdrag att utreda och förbereda utvidgade miljözoner i Stockholm samt vilka konkreta slutsatser och resultat som framkommit inom ramen för detta arbete
- att redovisa vilka ytterligare åtgärder som vidtagits inom ramen för projektet och vilka kostnader dessa medfört för skattebetalarna
- att trafikkontoret återkommer till trafiknämnden med en samlad redovisning av kostnader, resursåtgång och genomförda åtgärder kopplade till processen kring miljözon klass 3.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret och med miljöförvaltningen.

Trafikkontorets synpunkter

Staden har i sitt Miljöprogram 2030 satt upp målet att luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas och har listat åtgärder för att minska trafikens påverkan på luftkvaliteten. Vidare har staden mål om en utsläppsfri innerstad 2030 och mål om att minska stadens klimatavtryck. Miljözon klass 3 är ett av flera verktyg som staden använder i kombination för att verka mot dessa mål.

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Den absoluta merparten av arbetet med att införa miljözon klass 3 har skett i form av intern arbetstid för befintliga resurser på framför allt trafikkontoret som bidragit inom ramen för sina roller och kompetenser. Även om miljözonen i ett område i city ännu inte är införd har arbetet lett till lärdomar som använts eller kommer kunna användas i andra och liknande processer framgent samt förbättrat stadens arbete med luftkvalitet. I flera fall har medverkan i projektet gett synergieffekter i form av bland annat kunskapsuppbyggnad till gagn för det ordinarie arbetet, och möjligheten att synkronisera införandet med andra planerade åtgärder.

Kostnader

Kontorets budget för arbetet sedan 2023 fram till augusti 2026 uppgår till ca 7,8 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor varit öronmärkta medel i kommunfullmäktiges budget. 1,8 miljoner av kostnaden har täckts genom medfinansiering av ett innovationsprojekt som syftar till att bidra till effektiva och utsläppsfria transporter. Kostnaderna fördelar sig på följande kostnadsposter och år:

2023 lade kontoret tid på utredning och dialog med intressenter inför beslutet i nämnden 2023. Den interna arbetstiden har fördelats på olika resurser som projektledning, kommunikatör, intressentkoordinator, trafikplanerare, trafikstrateger, analytiker, luftexperter, tillståndshandläggare och jurister.

2024 lade kontoret tid på kommunikation inför beslutet och att förbereda staden på införandet samt att hantera överklagandeprocessen i både förvaltningsrätten och hos länsstyrelsen.

Från 2025 har kontoret lagt mer tid på att hantera överklagandeprocesserna. Inom ramen för stadens deltagande i innovationsprojektet har kontoret även genomfört andra åtgärder som stärker stadens omställningsarbete. Dessa insatser, som till viss del har bokförts inom projektet, beskrivs längre fram i den här redovisningen.

Utöver kontorets arbetstid har miljöförvaltningen lagt resurser på utredning kopplat till beräkningar och mätningar av effekten av miljözonen till en kostnad på cirka 1 miljon kronor, vilken till stor del (ca 85 %) är finansierat genom ett EU-projekt som syftar till att stärka stadens uppföljning av bland annat miljözoner. Även Stadsledningskontoret har bidragit med juridiskt stöd.

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Särskilt om de rättsliga processerna

Frågor om trafik och parkering berör många människor och det är därför inte ovanligt att trafiknämndens beslut överklagas både till förvaltningsrätten och länsstyrelsen. Rättsliga processer är viktiga för att ge stöd och vägledning i hur lagar och förordningar ska tolkas och tillämpas, inte minst när det kommer till nya regelverk som miljözon klass 3. Arbete med rättsliga processer ger även lärdomar långt utanför det aktuella ärendet och även kunskap som kan komma andra kommuner till gagn vilket gör att den nedlagda tiden i praktiken även gagnar arbete med eventuella andra rättsprocesser.

Beslut om miljözon klass 3 överklagades i två parallella processer, kommunfullmäktiges beslut överklagades till förvaltningsrätten och den lokala trafikföreskriften överklagades till länsstyrelsen. Förvaltningsrätten avslog samtliga överklaganden och konstaterade att beslutet om miljözon klass 3 fattats på korrekt sätt och inte stred mot lag eller annan författning. Förvaltningsrättens beslut överklagades men varken kammarrätten eller Högsta förvaltningsdomstolen beviljade prövningstillstånd. Processen i förvaltningsrätten ger viktiga lärdomar för kontoret och staden inför framtida beslut om större trafikregleringar.

Länsstyrelsen upphävde miljözon klass 3 i maj 2025 med motiveringen att staden inte utrett förutsättningarna för och konsekvenserna av miljözonen i tillräcklig omfattning. Knappt fem månader senare biföll Transportstyrelsen stadens överklagande och konstaterade att staden har utrett ärendet i tillräcklig omfattning utifrån sina skyldigheter som kommun. Det visar på vikten av att fullfölja en rättslig process och invänta sista instans innan definitiva slutsatser dras. Lärdomarna kan användas för att ge vägledning vid framtida beslut om större trafikregleringar.

Konkreta slutsatser och resultat som framkommit inom ramen för arbete med utvidgning

Kontoret inledde arbetet med utredning för en utvidgning under 2024 utifrån uppdrag i stadens budget men arbetet pausades i samband med att länsstyrelsen upphävde föreskriften i maj 2025. Lärdomar från det första införandet blir viktiga underlag för att kunna bedöma effekten av en utvidgning. Kontoret inväntar den juridiska processen och införandet av det första steget.

Åtgärder som vidtagits inom ramen för projektet

Tidigt i processen med att utreda miljözon klass 3 identifierades behov av en ny funktion på trafikkontoret i form av en intressentkoordinator i syfte att stärka dialogen med intressenter.

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Rollen har blivit en nyckelresurs i kontorets arbete med omställning genom att upprätthålla löpande kontakt med lokala aktörer, samordna inkomna synpunkter och identifiera intressenternas behov i projektet. Rollen har sedan den initierades i miljözonsarbetet även används inom arbetet med stadsmiljözoner och andra arbeten med stor mängd intressenter. Denna typ av kommunikation har ökat samverkan och dialogen mellan kommun, invånare och verksamheter. Den har också skapat ett mer konstruktivt och transparent arbetssätt där kommun, verksamheter och invånare arbetar tillsammans för att utveckla och förbättra vår gemensamma stad.

Kontoret har kommunicerat om miljözonens syfte och information om vad den innebär. Kontoret har även genomfört förberedande arbete för hur zonens infarter ska gestaltas och bidra till att stärka informationsspridning till de som passerar

Kontoret satte i november 2024 upp vägmärken som skulle avtäckas vid införande, för att informera om miljözonen och göra föreskriften giltig. Skyltarna togs bort 2025 efter länsstyrelsens beslut att upphäva föreskriften.

Staden ser fortsatt miljözon klass 3 som ett verktyg att nå målen om minskade utsläpp och ökad takt i elektrifieringen. Parallellt har kontoret, inom ramen för innovationsprojektet, arbetat med kompletterande åtgärder som tillsammans med miljözonen kan bidra till stadens mål. Innovationsprojektet har skapat möjligheter till samverkan, kunskapsutbyte och utveckling av nya arbetssätt. Nedan följer några exempel på åtgärder som kontoret har arbetat med och som kompletterar arbetet med miljözon klass 3.

- Kontoret har samverkat med näringsliv och akademi för att etablera en samlastningslösning för leveranser till och från området för miljözon klass 3. Idag deltar flera transportörer, avfallsbolag, fastighetsägare och deras hyresgäster i projektet där leveranser till området samlastas i en terminal i Årsta för att sedan lastas om till en gemensam eldriven transport vilken levererar sista milen som en tyst nattleverans. Projektet har påvisat stor potential för att öka transporteffektiviteten i city och minska antalet transporter med fossildrivna fordon.
- Genom samverkan med fastighetsägare styrs dessutom leveranser om från lastplatser i gatan till underjordiska lastfar vilket minskar transporter och därmed frigör utrymme i gaturummet. Det har exempelvis bidragit till en överenskommelse med fastighetsägare om breddade ytor på

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

gångbanan i korsningen Regeringsgatan-Mäster Samuelsgatan, med ökad plats för vistelse, gående, träd och annan grönska. Ett annat exempel är på Regeringsgatan där fickparker anlagts i samverkan med fastighetsägare vilket bidragit till mer grönytor och växter i området som i sin tur bidrar till luftrening och biologisk mångfald.

- Inom arbetet med ombyggnation av gågatorna på Mäster Samuelsgatan och Jakobsbergsgatan har entreprenaden upphandlats och utförts som en elektrifierad entreprenad vilket både minskat utsläpp och bullernivåer från maskinerna under utförandet.
- Kontoret har arbetat vidare med off-peak-transporter för att öka framkomligheten i staden, höja nyttjandegraden för eldrivna tunga fordon och minska utsläppen från den tunga trafiken. Genom att undanta elektriska fordon från nattkörningsförbud främjas elektrifieringen av den tunga fordonsflottan och möjligheten till kväll- och nattleveranser medverkar direkt till ökad klimatnytta och en mer hållbar innerstadsmiljö.
- Kontoret har även tillsammans med näringslivet utvecklat geofencade ljudmeddelanden, där chauffören får påminnelse om att vara extra uppmärksam på att genomföra leveransen tyst i ett bullerkänsligt område

Slut

Bilagor

1. Skrivelse om redovisning av kostnader för den misslyckade processen kring miljözon klass 3

Trafikkontoret
Trafikplanering

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 354
Växel 08-508 27 200
amanda.baumgartner@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm